

‘Ik noemde het nooit hypnose, want daarbij kregen mensen de wildste fantasieën’

niet professioneel reageerde op angstige patiënten”, vertelt de inmiddels 76-jarige Guddé. “Soms reageerde ik heel routinematig, soms ergerde ik me kapot aan het gedrag van een patiënt en op een ander moment was ik juist heel meelevend. Dat was allemaal te ongeleid en niet professioneel, vond ik. Te betrokken bij het gedrag dat werd uitgelokt door mijn behandeling.”

Gedreven door de ontevredenheid met zijn eigen gedrag, reageerde hij op een advertentie in het tandartsenvakblad. Daarin werd door de Nederlandse Vereniging voor Medische Hypnose een cursus aangeprijsd. Met zes andere tandartsen volgde hij deze, om er vervolgens in de praktijk niets mee te doen.

“Tenminste, ik dacht dat ik er niets mee deed”, zegt Guddé. “Maar toen ik een aantal jaren later op een jaarvergadering van de vereniging waarvan ik wel lid was geworden, een psychiater tegen het lijf liep en met hem een casus besprak, zei deze tegen mij: ‘Wat jij doet, is je reinste hypnose.’ Ongemerkt had ik kennelijk allerlei technieken toegepast die bij patiënten tot een tranceachtige ontspanning leidden. En ik deed dat ook nog met een enorme inductiesnelheid. Waar getrainde psychotherapeuten vier uur nodig hadden, deed ik het bij wijze van spreken tijdens het handenwassen. Later, toen ik inmiddels alle cursussen en opleidingen op het gebied van medische hypnose had gevolgd, begreep ik waarom. Om in trance te raken is geconcentreerde aandacht nodig voor dat wat belangrijk is of belangrijk is gemaakt. In tegenstelling tot de patiënten van de psychotherapeuten, kwamen mijn angstige patiënten al volledig

geconcentreerd op hun angst bij mij in de praktijk binnen. Dat maakte ze veel sneller ontvankelijk voor de hypnose-suggesties die ik inbracht.”

We hebben het inmiddels over de jaren zeventig. In bepaalde milieus was het ‘in’ om zich bezig te houden met persoonlijke ontwikkeling op grond van het verleden. De psychotherapie vierde hoogtij. Ook Guddé had zich aan persoonlijke psychotherapie onderworpen. “Onder het mom dat ik als zorgprofessional wilde weten wat er bij angst speelt zodat ik indien nodig goed zou kunnen verwijzen, begon ik aan persoonlijke psychotherapie”, vertelt hij. “Maar dat was natuurlijk een smoes. Al leerde ik er behalve over mijzelf ook veel over mijn patiënten. Over hoe seksueel misbruik bron kan zijn voor aanrakingsangst en kokhalzen tijdens een behandeling bijvoorbeeld. Tegenwoordig is daar meer aandacht voor in de tandheelkunde, maar destijds was er maar een handjevol tandartsen dat zich expliciet bezighield met het hoe en waarom van angstige patiënten.”

Guddé besloot zijn praktijkruimte en wachtkamer helemaal in te richten op de patiënt. Zo was er een rustgevend muziekje te horen in de wachtruimte en werden kleuren en inrichting afgestemd op ontspanning. Ongekend voor die tijd. Alles werd gedaan om de patiënt zich zo prettig mogelijk te laten voelen. Eenmaal in de behandelkamer begon Guddé vrijwel direct met het toepassen van technieken om patiënten in een ontspannen gemoedstoestand te brengen. “Daar moet je je geen hocus pocus bij voorstellen hoor”, zegt hij. “Ik noemde het ook nooit hypnose, want

daarbij kregen mensen de wildste fantasieën. Nee, ik vroeg ze meestal of ik een concentratieoefening met ze mocht doen. Eigenlijk is dat ook precies wat je doet. Je verlegt de concentratie op angst naar de concentratie op een ander, prettiger onderwerp door suggesties in te geven. En dat doe je door op een rustige manier, geleid door de ademhaling van de patiënt, dingen tegen ze te zeggen. Ik noemde het nooit een ontspanningsoefening. Angstige patiënten kunnen zich niet ontspannen, tenminste dat denken ze, maar ondertussen raakten ze vanzelf in een ontspannen trance en kon ik ze behandelen.”

Jarenlang paste Guddé zijn technieken met succes toe in zijn praktijk. Totdat hij die, vanwege iets wat op een burn-out leek, op 60-jarige leeftijd voortijdig moest overdoen aan twee vrouwelijke tandartsen. Kort daarna werd kanker bij hem geconstateerd en was het met de tandheelkunde voorgoed gedaan. Het kostte jaren om de kanker te overwinnen, maar dat lukte wel en tijdens de vele behandelingen kon Guddé zijn kennis over medische hypnose succesvol op zichzelf toepassen.

Onlangs rondde hij een manuscript af waarin hij op autobiografische wijze (als tandarts Herman) verslag doet van een groot aantal cases uit zijn vroegere praktijk. “Ik zoek nog een uitgever voor het boek”, vertelt hij. “Want hoewel het geen leerboek is, denk ik dat jonge tandartsen er wel ideeën uit kunnen opdoen. Ontzettend veel mensen zijn bang voor de tandarts. En voor 7 procent van hen is de angst zo groot dat ze onder geen beding naar een tandarts gaan. Ik heb vele jaren gewerkt met een bijzondere groep patiënten onder wie door collega's verwezen patiënten met psychosomatische klachten. Ik denk dat het boek iets kan bijdragen aan de kwaliteit van tandheelkundige zorg. En verder is het gewoon ook leuk om te lezen hoe een man die zich nooit met de beroepsgroep heeft geïdentificeerd en altijd een buitenbeentje was toch jarenlang succesvol als tandarts heeft gewerkt.”

Altijd anders geweest

Hij was als kind al een buitenbeentje en bleef dat ook in zijn volwassen leven, waarin hij zich als tandarts in het bijzonder richtte op patiënten met angst. Door het toepassen van medische hypnose welteverstaan. Ton Guddé is nog steeds anders dan de rest. “Ik heb me nooit met de beroepsgroep geïdentificeerd.”

Ton Guddé begon zijn tandarts carrière ergens eind jaren zestig van de vorige eeuw. Toen het nog heel gewoon was behandelingen als het uitboren van gaatjes zonder verdoving uit te voeren. Al snel had hij in de gaten dat heel veel patiënten bang waren voor de tandarts en dat een aanzienlijk deel van hen zelfs extreem angstig was. Zijn eigen reactie daarop zette hem uiteindelijk aan zich te verdiepen in onder meer autogene training en medische hypnose. “Ik merkte dat ik